

7/16403

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00/610 - 242534
Konu : Soru Önergesi

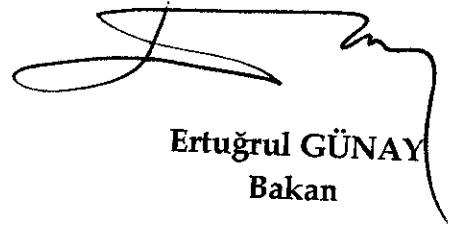
01 / 12 / 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 01/11/2010 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-235-13/4629 sayılı yazısı.

Muğla Milletvekili Sayın Fevzi TOPUZ'un 7/16403 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK: Cevap (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

**MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN FEVZİ TOPUZ'UN 7/16403 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Muğla'nın Milas ilçesinde Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Yeniköy Linyit İşletmeleri (YELİ) kömür havzasında, tarihi eser çıktığı gerekçesiyle SİT alanı ilan edilip, kurtarma çalışması başlatılan bölgenin usulsüz olarak iş makineleri ile talan edildiği iddia edildi.

Ören Beldesi kömür havzasındaki Pınar Köyünün Mengefe ile Çakıralan Köyünün Belentepe mevkiileri ve Hüsamlar Köyü, yeraltında tarihi eserler olabileceği gerekçesiyle, bir süre önce SİT alanı ilan edildi.

Bu alanlardaki M.Ö. 3 bin yılına ait Geometrik Dönem eserlerinin kurtarılması için 1 Eylül 2009 tarihinde, serbest mimar, restoratör ve arkeologlardan oluşan toplam 45 kişilik ekip ve 50 işçiyle kazı çalışması başlatıldı.

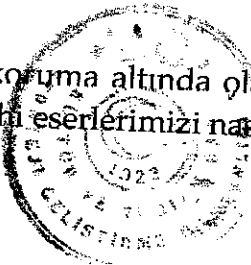
Kazılar, 17 Mayıs 2010 tarihine kadar devam etti. 8.5 ay süren kazılarda görev alan serbest arkeolog Ersan Yavuz, çalışmalar sırasında, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu'nun 48'inci maddesinde zorunlu olmasına rağmen Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milas Müzesi Müdürlüğünde hiçbir yetkili ve temsilcinin bulunmadığını ileri sürerek şoke eden açıklamalar yaptı. Yavuz, iddialarıyla ilgili Milas Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu.

Bölgede tarih talanı yaşandığını iddia eden Yavuz, bölgede 2 yıl öncesine kadar Konya Selçuk Üniversitesi tarafından kurtarma yapıldığını ve bu süreçte kazılara bakanlık temsilcilerinin de katılarak eser çıkan bölgelerin TKİ'ye taviz verilmeden SİT alanı ilan edildiğini hatırlatarak, "Bu süreçte TKİ'ye ait iş makineleri araziye sokulmuyordu. Bu nedenle bölgede kömür çıkartılamıyordu. TKİ'ye bir nevi ambargo konduğu için bu kazılar daha sonra Selçuk Üniversitesinde alınıp, Milas Müze Müdürlüğüne verildi." dedi.

Yavuz, "Diğer 45 arkadaşım gibi ben de çalışmalarda geçici statüde serbest arkeolog olarak görev aldım. İlk başlarda bir sorun yoktu. Ancak, zaman geçtikçe arkeolojinin hiçe sayan, gelişi güzel çalışma yapılmaya başlandı." diye konuştu. Ersan YAVUZ, "TKİ'nin kömür çıkartma çalışmalarının önünün açılması için alan peşkeş çekiliyor. Kurtarma kazısının alan sorumlusu serbest arkeolog Halil ESKİCİ TKİ'nin istekleri doğrultusunda kazı yapılması gereken bölgeler görmezden geldi. Özellikle Hüsamlar'da "yüzey taraması yapıyoruz." denilerek, bizlere çalı çırpı toplatılıp, formaliteden 30'ar santimlik sondajlar yaptırıldı. Bunun sonucunda da TKİ'ye kömür çıkartılması için alan açıldı." ifadelerini kullandı.

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1: Birinci derece koruma altında olan bu alanda nasıl oluyor da tarihi eserlerimiz yok ediliyor? Bu tarihi eserlerimizi nasıl korumayı düşünüyorsunuz?

CEVAP 1: Muğla ili, Milas ilçesi, Ören Beldesi Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Güney Ege Linyitleri Müessesese Müdürlüğü, Yeniköy Linyit İşletmeleri Müdürlüğü kömür ruhsat alanında bulunan alanda, Çakıralan, Belentepe ve Hüsamlar-Mengefe Mevkiilerinin de içinde olduğu 4 ayrı kısımda kazı çalışmalarının sürdürülmekte olup bunun yanı sıra yüzey araştırmaları, koruma, restorasyon ve konservasyon çalışmaları sistemli olarak yapılmaktadır. Kömür havzasında yapılan yüzey ve jeofizik araştırmalar sonucu tarihi eser olan ve olabilecek alanlar tespit edilmekte bu alanların arkeolojik araştırmaları yapılmakta, bu alanlar ile ilgili bilgiler Türkiye Kömür İşletmeleri yetkilileri ile paylaşmakta ve çalışma planı içine alınmaktadır. Türkiye Kömür İşletmeleri, tespit edilen bu alanlarda kesinlikle kazı çalışmalarında bulunmamaktadırlar. Kazı Başkanlığı tarafından ön raporu tamamlanan ve hiçbir arkeolojik bulguya rastlanmayan alanlarda dahi Türkiye Kömür İşletmeleri, çalışma yaparken yüzey toprağı alımı sırasında kazı başkanlığı tarafından görevlendirilen arkeologlar ile birlikte çalışmaktadır.

Kazı başkanlığınca kömür ruhsat sahası ve bu sahalarda yapılan çalışmalar düzenli olarak kontrol edilmekte ve kazı başkanlığına bildirilen her türlü ihbar titizlikle değerlendirilip uzman arkeologlar tarafından incelenmektedir. Yapılan araştırmalarda kültür varlığı tespit edilmiş ise ilgili alanlar için raporlar hazırlanmakta ve Muğla Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kuruluna hazırlanan raporlar sunulmakta ve koruma alanlarına dahil edilmektedir. Muğla Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 28/01/2010 tarihli ve 5633 sayılı kararı bu şekilde korumaya alınmış alanları içermektedir. Kazının ilk yıllarında yaklaşık 350.000 m2 olan koruma alanı son iki yıl içerisinde yaklaşık 5.400.000 m2'ye çıkartılmıştır.

SORU 2: İkizköy Karacaagaç Mevkisi'nde antik mezarın bulunduğu alanda (netropol) hangi tarihi eserlerimiz bulunmaktadır. Bu tarihi eserlerimizden hangileri zarar görmüştür?

CEVAP 2: İkizköy Karacaagaç Mevkii'nde denilen mezar "Işıkdere Panosu Mezarı"dır. 2010 yılında Işıkdere Panosu olarak adlandırılan dekupaj sahasında tespit edilen oda mezar nedeniyle bu alanda faaliyetler durdurulmuş ve kurtarma kazıları yapılmıştır. Kayaya oyulmuş ve basamaklarla inilen mezarın ana odasında U şeklinde yerleştirilmiş üç gömü teknesi ve küçük bölme içinde iki gömü teknesi olduğu görülmüştür. Antik çağda soyulan mezardaki Attika gözlü kyliks parçası ve diğer küçük fragman ve sikkeler mezarın Klasik-Hellenistik dönemlerde kullanıldığını ve olasılıkla Roma Dönemi'nde soyulduğunu akla getirir.

SORU 3: Kazı tabelasının yeri değiştirildiği resmi makamlarca açıklanmıştır. Bu işlemi yapan ve talanı gerçekleştirenler hakkında ne gibi bir işlem yapılmıştır? Açılmış bir soruşturma var mıdır?

CEVAP 3: Kazı alanına yerleştirilen tabela bilgilendirme ve güvenlik amaçlı olup sit alanı sınırlarını belirlememektedir. Tabelanın yeri alandaki yol yapımı sırasında değiştirilmiş olup kazı ekibince dikilen noktadan 25 metre batıya kaydırılmıştır. Söz konusu her iki nokta da Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından belirlenen, koruma bandının 30-35 metre dışında yer almaktadır. Dolayısıyla kültür varlıklarının korunması ile ilgili herhangi bir olumsuz etkisi söz konusu değildir.

SORU 4: Kazı çalışmaları neden üniversiteden alınmıştır? Bu alanın korunmasının bir amacı var mıdır?

CEVAP 4: Anılan kazı çalışmaları Milas Müzesi Müdürlüğü başkanlığında ve denetiminde sürdürülmekte olup kazı izin belgesindeki ekiple ve Milas Müzesi Müdürlüğüne görevlendirilen arkeologlar tarafından çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Tüm çalışmalar Bakanlığımız, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile TKİ Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol kapsamında gerçekleştirilmektedir. Alanların, kömür çıkarma faaliyetlerine tahsisi, söz konusu protokole uygun olarak ilgili Koruma Bölge Kurulunun kararı ile gerçekleştirilecektir.

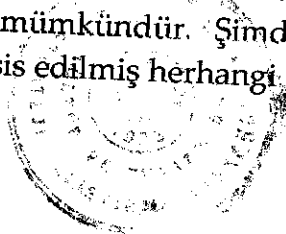
SORU 5: Bir antik mezarın hafriyat alanına atıldığına tanık olanlar olmasına rağmen yetkililerin "gerçek değil" açıklamasında bulunmuşlardır. Bu talanı engellemeye yetkili olanların bu açıklaması tarihi eserlerin korunmasında bir zaaf olarak ortaya çıkmıyor mu?

CEVAP 5: Antik mezarın hafriyat alanına atılması ve devamı ile ilgili iddialar gerçeği yansıtmamaktadır. Söz konusu iddiayı doğrulayacak herhangi bir belge ya da tanık bulunmamaktadır. Konu şu anda Milas Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından incelenmektedir.

SORU 6: Bu arkeolojik alandan kömür çıkarılmış mıdır? Çıkarılmış ise kimler tarafından ne kadar kömür çıkarılmıştır?

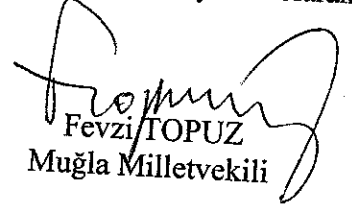
CEVAP 6: Çalışmaların yapıldığı alan, TKİ Yeniköy Linyit İşletmeleri kömür ruhsat sahasıdır. Kazı çalışmalarının amacı kömür ruhsat sahasında olması muhtemel kültür varlıklarını önceden tespit etmek ve gerekli bilimsel arkeolojik çalışmayı yürütmektir. Havzadan halen kömür alınmakla birlikte, kömür çıkarma çalışmaları kültür varlığı bulunan alanlar dışında ve kazı ekibinin gözetim ve kontrolü dahilindedir.

Bakanlığımız ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu arasında imzalanan protokol kapsamında ilgili Koruma Kurullarının izni ardından alanların kömür çıkarma faaliyetlerine tahsisi mümkündür. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda henüz kömür çıkarmak için tahsis edilmiş herhangi bir alan yoktur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Muğla'nın Milas ilçesinde Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Yeniköy Linyit İşletmeleri (YELİ) kömür havzasında, tarihi eser çıktığı gerekçesiyle SİT alanı ilan edilip, kurtarma çalışması başlatılan bölgenin usulsüz olarak iş makineleri ile talan edildiği iddia edildi.

Ören Beldesi kömür havzasındaki Pınar köyünün Mengefe ile Çakıralan köyünün Belentepe mevkileri ve Hüsamlar Köyü, yeraltında tarihi eserler olabileceği gerekçesiyle, bir süre önce SİT alanı ilan edildi.

Bu alanlardaki M.Ö. 3 bin yılına ait Geometrik Dönem eserlerinin kurtarılması için 1 Eylül 2009 tarihinde, serbest mimar, restoratör ve arkeologlardan oluşan toplam 45 kişilik ekip ve 50 işçiyle kazı çalışması başlatıldı.

Kazılar, 17 Mayıs 2010 tarihe kadar devam etti. 8.5 ay süren kazılarda görev alan serbest arkeolog Ersan Yavuz, çalışmalar sırasında, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu'nun 48. maddesinde zorunlu olmasına rağmen Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milas Müze Müdürlüğü'nden hiçbir yetkili ve temsilcinin bulunmadığını ileri sürerek şoke eden açıklamalar yaptı. Yavuz, iddialarıyla ilgili Milas Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Bölgede tarih talanı yaşandığını iddia eden Yavuz, bölgede 2 yıl öncesine kadar Konya Selçuk Üniversitesi tarafından kurtarma kazıları yapıldığını ve bu süreçte kazılara bakanlık temsilcilerinin de katılarak eser çıkan bölgelerin TKİ'ye taviz verilmeden SİT alanı ilan edildiğini hatırlatarak, "Bu süreçte TKİ'ye ait iş makineleri araziye sokulmuyordu. Bu nedenle bölgede kömür çıkartılamıyordu. TKİ'ye bir nevi ambargo konduğu için bu kazılar daha sonra Selçuk Üniversitesi'nden alınıp, Milas Müze Müdürlüğü'ne verildi" dedi.

Yavuz, "Diğer 45 arkadaşım gibi ben de çalışmalarda geçici statüde serbest arkeolog olarak görev aldım. İlk başlarda bir sorun yoktu. Ancak, zaman geçtikçe arkeolojinin hiçe sayan, gelişi güzel çalışma yapılmaya başlandı" diye konuştu. Ersan Yavuz, "TKİ'nin kömür çıkartma çalışmalarının önünün açılması için alan peşkeş çekiliyor. Kurtarma kazısının alan sorumlusu serbest arkeolog Halil Eskici TKİ'nin istekleri doğrultusunda kazı yapılması gereken bölgeler görmezden geldi. Özellikle Hüsamlar'da "yüzey taraması yapıyoruz" denilerek, bizlere çalı çırpı toplatılıp, formaliteden 30'ar santimlik sondajlar yaptırıldı. Bunun sonucunda da TKİ'ye kömür çıkartılması için alan açıldı" ifadelerini kullandı.

Konuyla ilgili olarak;

1. Birinci derece koruma altında olan bu alanda nasıl oluyor da tarihi eserlerimiz yok ediliyor? Bu tarihi eserlerimizi nasıl korumayı düşünüyorsunuz?
2. İkizköy Karaca ağaç Mevkisi'nde antik mezarın bulunduğu alanda (netropol) hangi tarihi eserlerimiz bulunmaktadır. Bu tarihi eserlerimizden hangileri zarar görmüştür?

16403

3. Kazı tabelasının yeri değiştirildiği resmi makamlarca açıklanmıştır. Bu işlemi yapan ve talanı gerçekleştirenler hakkında ne gibi bir işlem yapılmıştır? Açılmış bir soruşturma var mıdır?
4. Kazı çalışmaları neden üniversiteden alınmıştır? Bu alanın korunmamasının bir amacı var mıdır?
5. Bir antik mezarın hafriyat alanına atıldığına tanık olanlar olmasına rağmen yetkililerin "gerçek değil" açıklamasında bulunmuşlardır. Bu talanı engellemeye yetkili olanların bu açıklaması tarihi eserlerin korunmasında bir zaaf olarak ortaya çıkmıyor mu?
6. Bu arkeolojik alandan kömür çıkarılmış mıdır? Çıkarılmış ise kimler tarafından ne kadar kömür çıkarılmıştır?